

Samenvatting

Ontwikkel het Plassengebied als leefgebied voor vogels

Deel 2 van een reeks mini-cursussen van de Natuuracademie Reeuwijkse Plassen.

Doel:

Zelf actief worden (in het plassengebied) door het verbeteren van leefgebied voor vogels m.b.t. voedsel, veiligheid en voortplanting - eenvoudig en praktisch handelen - meer met de natuur samenwerken – behouden en vergroten van natuurwaarden in het gebied.

Theoretisch gedeelte

Cursusleiders: Nico Korporaal/Sonja Hartlief, Vogelbescherming Nederland

Datum: woensdagavond 20 november 2019

Locatie: Streekmuseum Reeuwijk, Oudeweg 3, 2811 NM Reeuwijk

Aanvang: 20:00 uur

Programma

- Over wetlands – Belang van de 3 V's (Voedsel/voortplanting/veiligheid) – Handelingperspectieven/kansen.
Zie bijgaande PowerPoint Presentatie

Pauze

- Verdieping
Discussie d.m.v. stellingen over: rol van de jacht, rol van particuliere eigenaren en doelstellingen gemeente.
Groepsopdracht: Wat zou je willen doen om de RP verder te ontwikkelen tot een beter leefgebied voor vogels?
Zie bijgaande uitkomsten van de groepsdiscussies
- Afsluiting en mededelingen excursie 22:00 uur

Praktisch gedeelte

Excursieleiders: Cees van de Starre en Loes Kamer

Datum: zaterdagochtend 23 november 2019

Verzamelpunt: De rokende Turf, 's-Gravenbroekseweg 154, 2811 GK Reeuwijk

Aanvang: vanaf 09:45 uur verzamelen, vertrek 10:00 uur, afsluiting 12:30 uur.

Gedurende een ruim twee uur durende fietstocht werden verschillende tuinen van (ex)deelnemers alsmede enkele natuurgebieden bezocht.

Het terrein aan de Korssendijk dat beheerd wordt door de Stichting Natuurbehoud Reeuwijkse Plassen wordt gekenmerkt door een prachtige, volle rietkraag die zich steeds verder in oostelijke richting in Klein Elfhoeven aan het ontwikkelen is. Dit biedt kansen voor verschillende soorten riet-zangvogels en soorten als de ral en schuwere soorten eenden. Op het land staan veel hoge bomen die veel zonlicht wegnemen en de ontwikkeling van een kruidlaag belemmeren. Te zien is hier dat het riet, ondanks weinig licht, omhoog blijft schieten. Dit wordt regelmatig afgemaaid, het maaisel blijft in langgerekte hopen op het land liggen om zo slangenhopen te creëren.

Het grote perceel aan de Twaalfmorgen dat grenst aan de plas Kalverbroek kent een recreatiebestemming met een zomerhuisje dat niet bewoond wordt, er heerst veel rust. Cultuurgewassen en inheemse gewassen zijn door elkaar heen aangeplant, waarbij de cultuurgewassen (coniferen haag, laurier en andere groenblijvende heesters) de boventoon voeren. Hagen en openere gedeelten wisselen elkaar af, langs de noord- en oostzijde randen bomen langs het water (uitkijkpost ijsvogel!) met eronder lagere stuiken en borderplanten, enkele losstaande bomen in het gazon. Zowel vogels die dicht struikgewas (winterkoninkje) en soorten die meer uitzicht prefereren komen hier aan hun trekken. Enkele jaren geleden is het in eigendom gekomen bij een andere eigenaar die een meer natuurlijker perceel wil ontwikkelen met meer inheemse soorten, om de biodiversiteit aan insecten te vergroten als voedselbron voor vogels. De hoge coniferen haag aan de rand is gedeeltelijk vervangen door de inheemse haagbeuk, het andere deel is drastisch ingekort, meer openheid vanaf de weg en licht. Langs de sloot naar de plas is de coniferen haag verwijderd en zijn spontaan oeverplanten gaan groeien. Door de droogte van twee achtereenvolgende zomers zijn in het

gazon diepe scheuren ontstaan. Na het opvullen is er een muizenplaag gekomen, daartoe wordt een steenuilenkast in één van de bomen op het gazon geplaatst. Een berk op het gazon is bezig af te sterven. Laten begroeien met klimop zou kansen kunnen bieden voor vogels om in te nestelen, voor bijensoorten die de bloeiende (oudere) klimop als waardplant hebben en de boom een nieuw, groen, fris aanzien geven met deze ook in de winter groenblijvende plant.

Verderop langs de Twaalfmorgen wordt stilgestaan bij het Natura 2000 gebied van Polder Stein en de daar aangelegde plas-drasgebieden ten behoeve van vogels. Tijdens de koffiepauze op Hoeve Stein vertelt Cees over dit natuurinclusieve melkveebedrijf.

Bij Heerlijkheid Wiltenburg zijn onlangs een aantal zgn. 'schuurhuizen' gebouwd. Eén ervan, aan de oostzijde, ligt langs een oudere sloot. De knotwilgen die daar al een aantal jaren staan zijn door de nieuwe eigenaar intact gehouden, deze bieden kansen voor vogels als uitkijkpost en broedgelegenheid in de kruin. Verder is de tuin in hoge mate duurzaam aangelegd met inheemse soorten. Het is een familiehuis waarin drie generaties wonen, voor de jonge kinderen zijn speeltoestellen geplaatst. De toegang naar het andere huis is verhard met halfopen betonplaten waar planten in kunnen groeien en waar het regenwater in weg kan zakken. Voor dit huis een groot stuk gazon met een natuurlijke oever, enigszins schuin aflopend naar de sloot die tientallen meters verder in open verbinding staat met plas Roggebroek. Op het aflopende stuk groeien verschillende soorten moerasplanten.

Langs de Nieuwenbroeksedijk een tuin met grindpad als toegang naar het huis vanaf de weg. Een aanzienlijk deel van de beplanting van de vorige eigenaar is in stand gehouden, waaronder een zeer oude wilg naast het huis. Te zien is dat deze niet altijd even goed onderhouden is geweest aan een deels afgestorven zijtak met vermolming. Hierin zijn veel insecten aanwezig, voedselbron voor vogels. De spleten en holen zouden ook nestgelegenheid kunnen bieden. Voor het huis aan de zuidkant eerst een stuk gazon met rondom border en bloembakken met afwisselend inheemse soorten en cultuurgewassen, bomen met een vogelvoedersilo. Het achterliggende stuk was de moestuin van de vorige eigenaar, met fruitbomen. Deze zijn blijven staan, als het vol hangt met fruit komen er veel vogels op af. Rondom de fruitbomen thans gras, aan de slootkant een klein plukje riet. Daarachter ligt nog een perceel, een driehoekige punt die de plas in steekt, begroeid met gras en in het water (kansrijk) riet, met bestemming natuur. De (andere) eigenaar maait om de paar jaar dit riet in zijn geheel rondom af. Het plan is afspraken te maken met deze eigenaar om voortaan het riet gefaseerd te maaien. Dit biedt meer kansen voor rietvogels die erin nestelen en schuilgelegenheid voor schuwere watervogels. Plan is om met deze eigenaar

afspraken te maken om voortaan het riet gefaseerd af te maaien: betere kansen voor vogels en beter uitzicht.

De tuin aan de Zoetendijk, grenzend aan Plas Ravensberg heeft een toegangsweg van gravel en wordt omgeven door hagen van haagbeuk en klimop. De eigenaar voedert de tuinvogels overvloedig en deze is dan ook zeer dicht bevolkt met zangvogels. Ook wordt nestgelegenheid in de vorm van verschillende soorten nestkasten aangeboden. De tuin, met veel inheemse soorten afgewisseld met cultuurgewassen, kent een open stuk maar wordt ook afgewisseld met veel schuilplaatsen van hogere struiken en de hagen. Hier veel zangvogels die de weg naar het voedsel hebben weten te vinden en de veiligheid (beschutting) hebben ontdekt. Enkele meters uit de oever in de plas drie koppels wilde eenden.

Met dank aan de deelnemers/eigenaren die bereidwillig hun tuin hebben opengesteld ten behoeve van deze excursie!

Loes Kamer

Cees van der Starre